

VIGDA KRAFT AS
c/o Forte Vannkraft AS
Rådhusgata 17

0158 OSLO

Vår dato: 10.06.2024

Vår ref.: 200906193-41 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE avslår søknad om forlenget byggefrist for Vigda kraftverk i Skaun og Melhus kommuner, Trøndelag fylke

Vi viser til søknad fra Vigda Kraft AS datert 8.6.2023 om forlenget byggefrist for Vigda kraftverk i Skaun og Melhus kommuner.

Bakgrunn

NVE ga konsesjon til Vigda kraftverk i vedtak den 20.01.2015. Det forelå innsigelse fra Statsforvalteren grunnet samlet belastning på vassdraget. Saken gikk derfor til Energidepartementet (ED) for endelig avgjørelse. Konsesjonen ble stadfestet av ED i vedtak den 3.7.2018.

Det følger av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd og vassdragsreguleringsloven § 15 at konsesjonen faller bort dersom byggearbeidene ikke er satt i gang innen fem år fra konsesjonen ble gitt. NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år. I saker der det foreligger innsigelse, er det tidspunktet for når saken blir endelig avgjort (3.7.2018) som danner utgangspunktet for beregning av byggefrister¹.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Vigda Kraft AS:

«Vi viser til vedtak om konsesjon tildelt Vigda kraftverk i Melhus og Skaun kommune. NVE gav først konsesjon som vart påklaga av Fylkesmannen. Etter handsaming av denne klagen var rettskraftig stadfesta konsesjon i brev frå OED av 3.7.2018 (vedlegg).

Utsett konsesjonsfrist

I vassdragskonsesjonen (vilkårsett) punkt 2 står det følgjande:

”2. Bortfall av konsesjon

¹ Dette følger av forarbeidene til vannressursloven (Ot.prp. nr. 39 (1998-99), merknader til § 27 (bortfall av konsesjon), tredje avsnitt).

Konsesjonen faller bort hvis ikke arbeidet er satt i gang senest fem år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere fem år jf. vannressursloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr.1 tredje ledd. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan forlenge fristen med inntil fem nye år. I fristene regnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

Proessen med nettavklaring for prosjekta har diverre vore tidskrevjande for prosjektet grunna uavklart nettkapasitet i tilknytingspunktet for prosjektet. Vidare blei nettilknytning avklara i slutten av september 2022, og deretter ble detaljplan for prosjektet innsendt til NVE like etter.

Sakshandsamar frå NVE blei først tildelt i april 2023. Det har på bakgrunn av dette vist seg utfordrande å få handsama detaljplan, og få utført fysisk oppstart før konsesjonsfristen går ut 3.7.2023.

På bakgrunn av dette søker vi derfor om 5 år fornya frist slik vassressurslova § 19 og vassdragsreguleringslova § 12 nr. tredje ledd opnar for. Manglande nett er eit "særlig forhold" som etter rettspraksis blir tillagt vekt i forhold til at det ikkje har vore mogleg å realisere prosjektet tidlegare.»

Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

Høring

I henhold til vannressursloven § 24, andre ledd, bokstav c kan NVE unnlate høring og kunngjøring dersom det er klart at søknaden må avslås. NVE har vurdert at søknaden faller inn under denne bestemmelsen. Saken har følgelig ikke vært på høring.

NVEs vurdering

En søknad om forlenget byggefrist innebærer ikke at det blir gjort en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik det ble gjort i behandlingen av den opprinnelige konsesjonssøknaden. I saksbehandlingen skal NVE bare vurdere om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer frem ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt at det skal praktiseres lempelighet ved fristforlengelser.

Vigda kraftverk er planlagt i elva Vigda, noen hundre meter nedstrøms et konsesjonsløst reguleringsmagasin (Ånøya). Vannføringen ut av Ånøya styres av driften til et konsesjonsløst kraftverk (Sagbergfossen) idriftsatt i 1916. I perioder hvor Sagbergfossen kraftverk står, er elva nedstrøms Ånøya tørrlagt.

NVE ga konsesjonsfritak til opprusting og utvidelse (O/U) av Sagbergfossen kraftverk i vedtak 21.5.2010 og 20.1.2015². En forutsetning for konsesjonsfritaket var at vannføringen nedstrøms utløpet av kraftverket alltid skal være minimum 350 l/s. NVE foretok en samtidig behandling i 2015 av både søknaden om Vigda kraftverk og konsesjonspliktavurdlingen av O/U i Sagbergfossen, der tiltakene ble vurdert og sett i sammenheng. I konsesjonen til Vigda (både bakgrunnsnotat og vassdragskonsesjon) ble det forutsatt at det skulle slippes vann forbi i perioder hvor Sagbergfossen ikke er i drift. Vi gjengir følgende fra «Bakgrunn for vedtak» (s. 18):

*«(...) Imidlertid er vassdraget viktig for den kritisk truede arten ål, for elvemusling (sårbar) og for anadrom fisk. NVE vurderer at **konsesjon kun kan gis** dersom disse artene ivaretas gjennom tilstrekkelige avbøtende tiltak. Dette omfatter at det **må slippes en minstevannføring fra Sagbergfossen når dette ikke er i drift**, og at det slippes en viss minstevannføring også forbi inntaket i Vigda kraftverk. (...)»*

På side 22 i samme notat slår NVE uttrykkelig fast at det er en «**absolutt forutsetning** at dette [forbislipping av 350 l/s fra Sagbergfossen] slippes, og dette er inntatt som en del av vilkårene for Vigda kraftverk».

NVEs tydelige presisering av vilkåret hadde sammenheng med de andre avbøtende tiltakene som ble fastsatt for Vigda, herunder krav om flytting av elvemusling til elvestrekningen oppstrøms kraftverksinntaket. På konsesjonstidspunktet var denne strekningen helt tørrlagt i perioder (mens Sagbergfossen sto), og det var derfor avgjørende å få på plass forbislipping av vann for at flyttingen av elvemusling skulle kunne gjennomføres.

I vassdragskonsesjonen for Vigda (post 1) ble det tatt inn vilkår om at vannføringen ved utløpet av Sagbergfossen alltid skal være minimum 350 l/s. Dette har imidlertid ingen rettsvirkning for Sagbergfossen kraftverk, siden kraftverket er konsesjonsløst. En forutsetning for å følge opp forbislipping av vann fra Sagbergfossen var at kraftverket ble opprustet og utvidet i tråd med de konsesjonspliktavurderte planene. Det skisserte O/U-prosjektet ble imidlertid ikke gjennomført, og konsesjonsfritaket til O/U av Sagbergfossen utløp i 2020. Hvis ombyggingen hadde blitt gjennomført, kunne NVE fulgt opp at tiltaket var bygget og driftet i tråd med forutsetningene i konsesjonsfritaket. Det foreligger derfor ingen rettslig bindende vilkår om slipp av vannføring forbi Sagbergfossen kraftverk. En avgjørende forutsetning for konsesjonen til Vigda kraftverk har dermed endret seg siden konsesjonstidspunktet. Byggefristen kan derfor ikke forlenges.

NVEs vedtak

NVE mener det foreligger tungtveiende hensyn som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Vigda kraftverk må avslås. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, avslår NVE søknaden om forlenget byggefrist.

² Vedtaket fra 2015 ble påklaget av Statsforvalteren i Sør-Trøndelag og senere opprettholdt av ED den 3.7.2018.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

VIGDA KRAFT AS

Kopimottakerliste:

Melhus kommune

SKAUN KOMMUNE

Trøndelag fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.